

- A törvény két, házasságkötés nélkül, közös háztartásban érzelmi és gazdasági közösségben együttélő személyt nevez élettársaknak.
- Az élettársi kapcsolat létrejöttének nem feltétele ahhoz hasonló hivatalos eljárás, mint amilyen a házasságkötés esetén kötelező.
- Az élettársi kapcsolatot, ha valamilyen célból ennek igazolását kérik, az élettársak által kötött szerződéssel, az élettársak közös nyilatkozatával, szükség esetén további tanúk nyilatkozatával lehet igazolni.
- A nyilatkozatot közjegyző is hitelesítheti, vagy ügyvéd segítségével is készíthető, de hogy erre szükség van-e, az a konkrét helyzettől függ (többnyire nincs).
- Ha egy, az élettársi kapcsolat fennállásával kapcsolatos jogvita bíróság elé kerül, a bíróság az adott ügy körülményeit mérlegelve dönti el, hogy a *tényleges kapcsolat* elég szoros volt-e ahhoz, hogy alkalmazhatók legyenek a törvények által az élettársi viszonyhoz fűzött jogkövetkezmények: az élettársi viszony létét a partnerek nyilatkozatát tartalmazó papír önmagában nem bizonyítja.
- Az élettársi közösség általában érzelmi, szexuális kapcsolatot, együttlakást, a vagyoni ügyek közös intézését, közös háztartásban élést, a közös célok érdekében történő együttműködést jelent.
- A bíróságok néhány olyan esetben is elismerték az élettársi kapcsolatot, amelyben az élettársaknak nem volt közös lakásuk, vagy az együttélő idős személyek nem éltek nemi életet.
- A törvény vélelmezi az élettársak közös vagyonszerzését.
- Az élettársak a közösen szerzett vagyonnak olyan arányban válnak tulajdonosaivá, amilyen arányban a szerzéséhez hozzájárultak, ha pedig az arány nem állapítható meg, akkor fele-fele arányban.
- A közös tulajdonba nem tartoznak bele valamelyik élettárs különvagyonába tartozó vagyontárgyak, például amelyeket örökölt vagy ajándékba kapott az együttélés alatt.
- Jogilag a szerzésben való közreműködésnek számít a háztartásban végzett munka is: a közreműködés aránya nemcsak az élettársak együttélés alatti jövedelmi viszonyaitól függ.
- A szerzési arány a teljes együttélés idejére csak egységesen állapítható meg, egy-egy vagyontárgyra nézve nem.
- Nincs vagyoni jelentősége annak, ha az együttélés alatt, a közös gazdálkodás során a pénzt kizárólag az egyik fél kezeli.
- Ha az élettársak közösen szereztek ingatlant (vásároltak, építettek, újírtottak föl, rendeztek be), a tulajdoni arány bejegyzése az ingatlan-nyilvántartásban utólag is módosítható.
- Tulajdonjog maga azonban attól függetlenül létrejön „élettársi vagyonszövetség” címen, hogy azt az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték-e vagy sem.
- Az ingatlan-nyilvántartásban nem szereplő tulajdonostárs igényét nem utasíthatja el a másik fél, olyan átlátszó kifogással sem, hogy a volt partnere az együttélés ideje alatt „lelakta” volna a tulajdonrészét: a tulajdonjogot nem lehet lelakni, a tulajdonostársat nem lehet önkényesen bérlőnek tekinteni.
- A tulajdoni arány a lényeges, nem a hozzájárulás eredeti mértéke: ennek az elvnek például akkor van nagy jelentősége, ha az ingatlan értéke időközben megnőtt.
- Közös tulajdon megszüntetésekor a tulajdoni arány mellett a személyes körülmények is fontosak.
- Az élettársak közös szerzésén alapuló igények tulajdon iránti igénynek minősülnek.
- A tulajdon iránti igény nem évül el.
- Az élettárs nem örököl automatikusan az elhunyt élettárs vagyonából, de végrendelet alapján örökössé válhat.
- Kötelesrész címén csak az örökhagyó leszármazója, házastársa és szülője jelentkezhet az elhunyt örökségének legfőbb feléért, de az örökhagyó végrendeletében bizonyos esetekben őket is kitagadhatja.
- Nem alakult ki még hazánkban a joggyakorlat arra nézve, hogy három vagy több, egymással egyformán szoros viszonyban együttélő személy közül melyik kettőt tekintsek élettársnak.
- Az élettársnak nicsen törvényen alapuló (el)tartási kötelezettsége, ezért az élettárs az életközösség megszakadása esetén tartást nem igényelhet.
- Az együttélők egymással kötendő szerződésben előre is rendezhetik vagyoni viszonyaikat és egyéb körülményeiket. Köthetnek tartási, életjáradéki és öröklési szerződést is.
- Az élettárs biztosítással rendelkező élettársának halála esetén akkor jogosult a biztosítási összegre, ha kedvezményezettként megjelölték az életbiztosítási szerződésben, vagy örökösként szerepel az elhunyt élettárs végrendeletében.
- Az élettársak hozzátartozóknak minősülnek, ennek szerepe lehet például a peres eljárásokban a bírák kizárására vonatkozó szabályoknál, vagy büntetőeljárásban a tanúvallomás megtagadásának jogánál.

- Saját gyermekét bárki, bármilyen családformában nevelheti.
- A gyermeknek nincs olyan joga, mely kizárná, hogy őt leszbikus, meleg, transznemű szülője, két azonos nemű felnőtt, vagy kettőnél több felnőtt közösen nevelje.
- Kiskorú gyermek örökbefogadását a gyámhatóság engedélyezheti.
- A törvény szerint „az örökbefogadás nem állhat ellentétben a kiskorú érdekeivel és nem sértheti a közérdeket”.
- A törvény kiköti még, hogy ugyanazt a gyermeket csak házastársak fogadhatják ketten is örökbe, élettársak nem.
- Nincs azonban jogszabályi akadálya annak, hogy egy felnőtt egyedül fogadjon örökbe, legyen akár az örökbefogadónak élettársa is.
- Azonban a „Terry Black ügy” nyomán a parlament 2002 tavaszán a családjogi törvénybe iktatta: *„a gyámhivatal – az örökbefogadás céljának megfelelően – a gyermek érdekében elsősorban a házasságban élő örökbefogadók által történő örökbefogadást engedélyezi.”*
- Mesterséges megtermékenyítést csak az a nő vehet igénybe, akinek férje vagy férfi élettársa van. Ez az eljárás az élettársak együttes, közokiratba foglalt kérelmére végezhető el.
- Ha az anya élettársa az eljáráshoz nem járult hozzá, az apaság védelme megtámadható.
- Nem tiltja a törvény azonban a „házilagos” mesterséges megtermékenyítést: azt, hogy a nő egy férfitől kapott ondót magába juttasson. A férfi ilyen esetben nem válik akaratán kívül apává, mert ahhoz a törvény szerint az anyával való nemi érintkezés megtörténte szükséges. .

Az emberi jogokra, a nők és a szexuális kisebbségek helyzetére, a testtel való önrendelkezésre vonatkozó számos további ismeretet találhat honlapunkon: habeascorpus.hu

Egyenjogúság • jogsegély • önrendelkezés

Habeas Corpus Munkacsoport

Elsősorban a nők és a szexuális kisebbségek egyenjogúságának előmozdításával, a szexualitással kapcsolatos önrendelkezési jogok érvényesítésével, a nők és gyerekek elleni erőszak visszaszorításával foglalkozunk. Bíráljuk a jogi eljárások keretein belül megvalósuló jogsértéseket is, amelyek tovább csökkentik a nők, gyermekek és szexuális kisebbségi személyek eleve gyenge védelmét emberi jogaik megsértésével szemben. Ha tevékenységünket támogatni kívánja, egyebek közt átutalhatja személyi jövedelemadója 1%-át.

Tudja-e Ön...? ismeretterjesztő sorozatunk a testtel, a szexualitással kapcsolatos önrendelkezési jogokról, a nők, a bántalmazott gyerekek, a szexuális kisebbségek jogairól és azok érvényesítéséről szól. További példányokat kérhet munkatársainktól, vagy alábbi levélcímünkön rendelheti meg. Kiadványaink aktuális listáját és szövegüket megismerheti honlapunkon: habeascorpus.hu/tudja-e

Fő támogatóink voltak az utóbbi három évben:

a Nyílt Társadalom Intézet, a Ford Alapítvány és az adójuk 1%-át fölajánló polgárok.

habeascorpus.hu
 Habeas Corpus Munkacsoport
 közhasznú jogvédő szervezet
 1364 Budapest Pf. 31.
 adószám: 18082401-1-41
 06 30 9965666, 06 1 3215028
 a jogsegély hívható: kedden 17–19 óráig
jogsegely@habeascorpus.hu
 második kiadás, 2005
 © minden jog fenntartva

Tudja-e Ön...?

Mit jelent két ember
élettársi kapcsolata?

együttélés élettárs

Tudja-e Ön...?

A HABEAS CORPUS MUNKACSOPORT ISMERETTERJESZTŐ KIADVÁNYA